Sfântul Ioan Maximovici, părintele unic - Mărturii olandeze: “Dacă se uită la tine, în clipa aceea te ştiai cel mai iubit din lume”

(s.v. 19 iunie / s.n. 02 iulie)

Sfântul ierarh Ioan Maximovici, arhiepiscop de Shanghai, Bruxelles şi San Francisco, unul dintre ultimii adevăraţi apostoli (1896-1966) (s.v. 19 iunie / s.n. 02 iulie):

https://www.academia.edu/43947740/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Ioan_Maximovici_arhiepiscop_de_Shanghai_Bruxelles_%C5%9Fi_San_Francisco_unul_dintre_ultimii_adev%C4%83ra%C5%A3i_apostoli_1896_1966_19_iunie_2_iulie_

https://archive.org/details/sfantul-ierarh-ioan-maximovici

https://drive.google.com/file/d/1BnXrpoXPSUSLo1QuQLkvlGZpUtNDpDSt/view?usp=sharing

***

Câteva amintiri personale de Egumenul Adriaan, 1966

Arhiepiscopul Ioan este cinstit ca Întemeietor al Bisericii Ortodoxe Olandeze, iar prima viaţă publicată după moartea sa a apărut în revista periodică a acestei Biserici în limba olandeză (articolul care urmează a fost publicat în acelaşi număr).

Mai târziu, cea mai importantă viaţă adusă la zi a lui Vlădica a fost tradusă în întregime în limba olandeză şi publicată tot în această revistă.

Vlădica Ioan, poreclit Shanghainski, a fost un om de felul celor pe care tânjeşti să-i întâlneşti, chiar şi numai o dată în viaţă. Iar atunci când această întâlnire devine realitate, amintirea ei nu mai poate fi ştearsă. Era cu adevărat un om unic, nu mai era nimeni ca dânsul, fiindcă multe trăsături, ele însele foarte rare, se regăseau încă în el cu o intensitate nemaivăzută.

Încă îmi apare în faţa ochilor cum a venit să ne viziteze la biserică în urmă cu aproximativ cincisprezece ani. ***Nu atrăgea prea mult privirea: era scund, îndesat, avea un chip cu trăsături neregulate care se ivea dintr-o grămadă încâlcită de fire de păr. Un defect grav de vorbire îl făcea foarte greu de înţeles, deşi vorbea germana, franceza şi engleza.*** Dar nu a spus prea multe.

Foarte calm, fără să ţină seama de cei care îl aşteptau, a cercetat întrega biserica. A mers de a sărutat altarul şi s-a uitat cu atenţie la toate şi în toate cele de pe el. După aceea a examinat, una câte una, icoanele din jur şi cărţile, atât cele tipărite, cât şi cele scrise de mână. După o oră întreagă a plecat: ***voise să-i cunoască pe preoţii olandezi şi, dacă se întâmplă să avem greutăţi, trebuia doar să îi spunem.***

Şi într-adevăr, la un an după vizita sa am avut mari greutăţi ecleziastice. După ce vreme îndelungată am făcut încercări neroditoare în toate direcţiile, am hotărât "să ne încercăm norocul" şi cu el. Acesta a fost începutul unei lungi legături de prietenie, plină de binecuvântare, atât pentru noi, cât şi pentru Biserica Olandeză, pe care a luat-o atunci în păstorirea sa. Căci pentru el aceasta a însemnat că ***ne-a luat într-adevăr şi sub ocrotirea sa şi ne-a apărat cu mărinimie de toate atacurile care, din lipsă de înţelegere şi uneori chiar din rea-voinţă, erau îndreptate împotriva comunităţii tinere şi vulnerabile.***

Astfel am putut şi să învăţăm să îl cunoaştem mai bine, atât pe el, cât şi felul de necrezut în care îşi trăia viaţa. Căci venea adeseori în vizită şi mereu când vizita Biserica Rusă din Olanda stătea la noi la mănăstire, unde se simţea întocmai ca

acasă. În plus, am fost şi noi de multe ori cu el în Franţa, la mănăstirea Lesna sau în camera sa de la Şcoala Rusă de Cadeţi din Versailles.

Ceea ce te impresiona la el mai înainte de toate era asceza sa incredibil de aspră. Era ca şi cum ar fi înviat un sfânt din pustie din primele secole. Nu se culca niciodată în pat; nici măcar nu avea aşa ceva. Uneori, dacă era grav bolnav, era îngrijit în altă parte. Dormea câte puţin, uneori câteva minute când era la rugăciune, câteva ore noaptea stând în capul oaselor, pe un scaun şi - ceea ce îi tulbura pe mulţi - câteva minute în cursul unei discuţii care nu îl interesa, nepierzându-i totuşi firul.

Umbla desculţ, chiar şi pe pietrişul ascuţit al parcului de la Versailles. Mai apoi acest lucru i-a fost interzis de Mitropolit, după ce a avut o gravă infectare a sângelui din pricina unui ciob. ***Mânca numai o dată pe zi, spre miezul nopţii - cel puţin când avea cineva grijă de acest lucru; altminteri, nu mânca nici atunci.***

Însă şi mai impresionantă era pilda vie a rugăciunii sale. ***Săvârşea zilnic Sfânta Liturghie, indiferent de cât de puţini oameni erau prezenţi.*** La această slujbă acorda foarte multă vreme pregătirii Darurilor. ***Sfântul disc era plin mai să dea pe dinafară datorită numărului mare al celor pomeniţi.*** Scotea din fiecare buzunar hârtiuţe cu nume pe ele, şi în fiecare zi unele noi li se adăugau acestora, din scrisori venite din toate colţurile lumii, prin care oamenii îi cereau să se roage, îndeosebi pentru bolnavi. ***Mai mult, în amintirea sa se păstra limpede chipul fiecăruia dintre cei pe care îi întâlnise în timpul vieţii sale active. El le cunoştea şi le înţelegea nevoile şi acest lucru era deja o mângâiere.***

La Intrarea cu cinstitele Daruri începea din nou, cu pomelnicele care îi fuseseră aduse între timp, aşa încât corul trebuia uneori să repete de trei ori Heruvicul. ***După Sfânta Liturghie mai rămânea încă ore în şir în biserică. Curăţa cu o grijă minuţioasă Potirul şi Discul, proscomidiarul şi altarul.*** În acelaşi timp mânca prescură şi bea multă apă fierbinte.

Citea cu voce tare Ceasurile, oriunde ar fi fost, adesea stând în picioare în tren sau pe vapor, printre ceilalţi călători (căci călătorea mult). După Sfânta Liturghie, după-amiaza, citea corespondenţa de dimineaţă, însă cineva de încredere trebuia să-i deschidă scrisorile pentru a nu vedea dacă este ceva urgent. Uneori anunţa dinainte conţinutul scrisorilor, chiar dacă erau lucruri de care nu mai auzise nimic de multă vreme. ***Avea foarte multă grijă ca în biserică şi îndeosebi în altar să nu se vorbească decât strict cele legate de slujbă.***

Bolnavii şi cei singuri erau cei cărora le acorda în primul rând atenţia sa, cercetându-i până şi în cele mai îndepărtate locuri. Pentru acest lucru purta cu el, într-o geantă de piele legată la gât cu o bandă, ***o icoană grea a Maicii Domnului, o copie a Icoanei făcătoare de minuni din Kursk***, adusă din Rusia de Biserica emigrantă. Acolo cânta la căpătâiul bolnavului, cu vocea sa spartă, mica slujbă a Maicii Domnului şi aducea eventual şi Sfânta Împărtăşanie.

Avea o preferinţă pentru copii, care se adunau atât de uşor în jurul său. Totdeauna se informa cu privire la ei, îi catehiza, le trimitea felicitări şi le aducea daruri. ***Putea să-i privească minute în şir în ochi cu acea privire caldă, luminoasă, care te învăluia în întregime, aşa cum îşi cuprinde o mamă copilul în braţe. Această privire rămâne de neuitat pentru toţi cei care l-au întâlnit. Pe cât de prost se exprima, pe atât de plini de înţeles îi erau ochii.*** O atingere întâmplătoare te ducea cu gândul la ceva tare şi masiv, ca un trunchi de copac noduros. Însă ***dacă se uita la tine, în clipa aceea te ştiai cel mai iubit din lume.***

Fireşte, mulţi care îl cunoşteau numai la suprafaţă se simţeau jigniţi de felul cum arată. Nu cunoştea vrednicia exterioară, în orice împrejurare era pur şi simplu el, monahul care avea gândul numai la rugăciune şi la nevoile celor necăjiţi. Era mai mare însă numărul celor care îl admirau cu adevărat pentru aceasta şi care îl iubeau, deşi era obositor pentru ei, cu cererile sale.

Este binecunoscută povestea despre cum a stat zile în şir la Washington, în anticamera ministrului de externe, până când a reuşit să ia permisul de intrare pentru miile sale de refugiaţi ruşi din China, inclusiv pentru bolnavi, ceea ce nu mai reuşise nimeni înaintea sa. Oriunde mergea, erau oameni care doreau să-i vorbească. Dacă umbla prin Paris, din toate părţile oamenii alergau către el ca să-i ceară binecuvântare şi să-i sărute mâna. ***Vedeai atunci cum doamnele elegant îmbrăcate îşi ştergeau mai întâi buzele, fiindcă ştiau că nu îi place rujul.*** Mai mult, adesea ***trenul de Dieppe (unde erau găzduite corpurile de cadeţi) pleca mai târziu din gara St. Lazare, deoarece conductorul îl vedea de departe pe "Monseniorul" rus, care de fiecare dată era reţinut de oameni. Cu toate acestea se întâmpla frecvent să piardă trenul, pentru că timpul era numai o noţiune vagă pentru el.***

Ar mai fi multe astfel de întâmplări de amintit. De exemplu, un vagabond din Lion povestea cu entuziasm ***cum umbla Vlădica Ioan prin Shanghai în anii grei, pentru a împărţi pâine şi bani, chiar şi beţivilor.*** Acest lucru nu îl uita, oricât de aspru ar fi vorbit despre alţii.

La fel cum a trăit a şi murit, fără ca nimeni să se aştepte la aceasta, singur în camera sa, când tocmai se dusese să se aşeze pentru a se odihni după slujba din timpul vizitei în Seattle, oraş din nordul îndepărtat al întinsei sale eparhii. ***Vom mulţumi pururea că l-am cunoscut şi că am fost cuprinşi în marea lui dragoste. Nădăjduim că această legătură de iubire va continua să lucreze spre binele nostru, acum că Vlădica are o legătură şi mai directă cu Domnul său, Căruia i-a fost unul dintre cei mai credincioşi slujitori de pe pământ din vremurile noastre.***

Părintele Martin Erlings: (…) Veneraţia şi dragostea ortodocşilor olandezi pentru Vlădica a fost exprimată de Episcopul Iacov în *Cuvântul înainte* la *Viaţa Arhiepiscopului Ioan* (1966, toamna):
"Această ediţie este închinată în primul rând amintirii celui ce ne-a părăsit pe neaşteptate, Arhiepiscopului Ioan. Ne-am gândit că l-am putea cinsti cel mai bine trimiţându-vă o fotografie cu <<Vlădica al nostru>>, făcută la noi în biserică în timpul Sfintei Liturghii. Este caracteristică pentru el, toţi cei care l-au cunoscut îşi vor da îndată seama că el este. Fotografia a fost făcută în timpul Liturghiei săvârşite în Lunea Sfântului Duh[1], când m-a făcut stareţ. Avea numai şaptezeci de ani când a murit, pe deplin singur, după cum fusese de când devenise episcop. El a făcut totul în felul său, a săvârşit în fiecare zi toate slujbele, Sfânta Liturghie a slujit-o fie că era în tren, pe vapor sau în spital. Iar dacă nu putea să facă acest lucru fiindcă era bolnav, chema un preot să o săvârşească la el în cameră. A fost cunoscut şi foarte cinstit în toată lumea.

Chiar în Paris, omul care face semn să plece trenul din gară îl aştepta când ştia că trebuie să sosească <<Arhiepiscopul rus>>.

În toate spitalele europene era cunoscut ca episcopul care stătea şi se ruga chiar şi toată noaptea alături de cei care erau pe moarte. Era chemat să se roage la căpătâiul celor care erau foarte bolnavi, fie ei catolici, protestanţi, ortodocşi sau de orice altă confesiune, căci, atunci când se ruga el, Dumnezeu era îndurător.
A murit pe 2 iulie, adormind pe când se ruga. <<Acum nu mai avem părinte>>. Acest strigăt s-a făcut auzit în toată Biserica, în toată lumea. Şi Biserica Ortodoxă Olandeză este orfană şi nu mai are ocrotitor pe pământul acesta. Însă el ocroteşte mica noastră Biserică pe lângă Dumnezeu. Ultimul lucru pe care l-a făcut a fost să-mi trimită mie personal veşmintele şi mitra sa de Paşte. Scrisoarea mea de mulţumire nu a primit nici un răspuns.

Nu mai am părinte duhovnicesc şi nici nu o să mai am, în orice caz nu pe cineva ca el, care să mă sune în miezul nopţii ca să-mi spună: <<Mergi de te culcă acum; ţi se va da lucrul pentru care te rogi>>.

Vlădica, îţi mulţumim pentru tot, şi aminteşte-ţi de noi, Biserica ta Ortodoxă Olandeză, la Tronul lui Dumnezeu".

---

[1] Lunea Rusaliilor ("Conform tradiţiei după care, în ziua următoare marilor praznice, sărbătorim persoanele care au slujit ca instrumente ale evenimentului prăznuit sau care au avut un oarecare rol în săvârşirea lui, a doua zi după Duminica Pogorârii Sfântului Duh, adică în *Lunea Rusaliilor*, Biserica ortodoxă prăznuieşte pe *Sfântul Duh* [...]. În calendarele româneşti de perete această zi e trecută ca *sărbătoare Sfintei Treimi*. Denumirea aceasta, de dată mai nouă, reprezintă probabil o influenţă catolică (la catolici Sfânta Treime e sărbătorită în prima duminică după Rusalii). În sec.XII, nici în Apus nu era încă generalizată o asemenea sărbătoare, ci era privită în unele mănăstiri ca o inovaţie; ea a fost stabilită definitiv în Apus abia la 1334. În calendarele celorlalte biserici ortodoxe însă Lunea de după Rusalii este numită încă *Lunea Sfântului Duh…"*- Pr.prof.T.Ene Branişte, *Liturgica generală*, vol.I, p.182, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galaţi, 2002). (*Nota trad.*)

Fericitul Ioan în Franţa – Mesele de la miezul nopţii

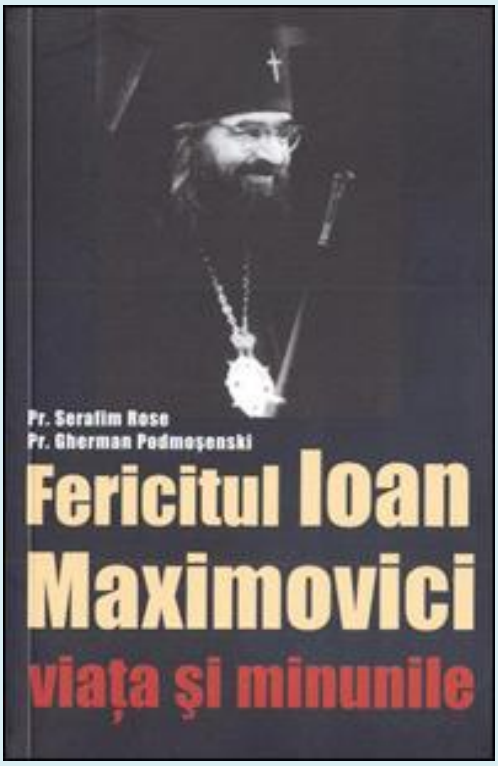

Când Fericitul Ioan şi părintele Mitrofan s-au mutat în casa de lângă biserică, am început să mă duc în mod regulat acolo ca să le pregătesc de mâncare. Era lege că Fericitul Ioan mânca masa principală noaptea târziu, pe la miezul nopţii, şi eu încercam mereu să fiu acolo ca să îi încălzesc totul, ca să mănânce ceva cald. Rămâneam până când termina de mâncat.

Adesea venea îngheţat tot, tremurând de frig. îmi amintesc ca şi cum ar fi fost ieri cum venea jos, întotdeauna desculţ, iar podeaua noastră nu avea linoleum, ci doar ciment gol, rece. Eu încercam să-i pun un covoraş pentru picioare, însă el reuşea de fiecare dată să se aşeze alături, şi niciodată pe acesta. Părintele Mitrofan făcuse rost de un radiator mic, portabil, pe care îl aşezase chiar deasupra fotoliului Fericitului Ioan, aşa încât să îi vină aer cald la spate.

Părintelui Mitrofan îi plăcea foarte mult peştele. Oricând era dezlegare la peşte ori îl gătea el, ori o ruga pe mama să îl prăjească, îi plăcea îndeosebi un peşte numit „sungary", care era foarte greu şi avea un miros puternic, în vreme ce mie nu mi-a plăcut niciodată peştele, mai ales acesta. Dar, cum slujba mea îmi cerea să pregătesc mâncarea, aveam şi privilegiul de a împărţi masa cu Arhiepiscopul şi cu părintele Mitrofan.

Şi aşa ajungeam noi trei la masă în faţa unei grămezi întregi cu peşti de acest fel, care se holbau ameninţător la mine. Mă uitam la ei cu groază şi mă gândeam: „O, Dumnezeule milostive, cum o să mănânc peştele ăsta?”

Între timp, părintele Mitrofan zâmbea şi îi spunea ierarhului: - Prea Sfinţia voastră, daţi-i o porţie mai mare Zinei.

Iar Prea Sfinţia sa, cu mâna lui generoasă, alegea cu grijă cel mai mare peşte şi mi-1 punea în farfurie. Aproape că-mi dădeau lacrimile. Dar ce puteam face ? Trebuia să mănânc ! Cu chiu, cu vai, de-abia reuşeam să-1 mănânc, când din partea părintelui Mitrofan îmi cădea în farfurie o întreagă jumătate dintr-un alt peşte.

Rămâneam încurcată, neştiind ce să fac. Şi totuşi, aproape cu lacrimi în ochi, îl terminam şi pe acela, spunându-mi: „O, Doamne, nu numai că n-o să pot să ajung acasă, dar nici măcar n-o să mă pot ridica de la masă !” însă niciodată nu s-a întâmplat aşa ceva ! Mă ridicam fără nici o greutate de la masă, puteam face tot ce trebuia după aceea şi mă duceam foarte frumos acasă, unde dormeam ca un prunc, fără să simt vreun pic de greaţă. Asta înseamnă să ai binecuvântarea unui om binecuvântat.

(“Fericitul Ioan Maximovici. Viaţa şi Minunile”, Editura Sophia, Bucureşti, 2006)